

University of Groningen

COELO overzicht specifieke uitkeringen 1999

Verhagen, A.J.W.M.

IMPORTANT NOTE: You are advised to consult the publisher's version (publisher's PDF) if you wish to cite from it. Please check the document version below.

Document Version

Publisher's PDF, also known as Version of record

Publication date:

2000

[Link to publication in University of Groningen/UMCG research database](#)

Citation for published version (APA):

Verhagen, A. J. W. M. (2000). COELO overzicht specifieke uitkeringen 1999.

Copyright

Other than for strictly personal use, it is not permitted to download or to forward/distribute the text or part of it without the consent of the author(s) and/or copyright holder(s), unless the work is under an open content license (like Creative Commons).

Take-down policy

If you believe that this document breaches copyright please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Downloaded from the University of Groningen/UMCG research database (Pure): <http://www.rug.nl/research/portal>. For technical reasons the number of authors shown on this cover page is limited to 10 maximum.

COELO Overzicht

specifieke uitkeringen 1999

drs. A.J.W.M. Verhagen

februari 2000

COELO Overzicht

specifieke uitkeringen 1999

drs. A.J.W.M. Verhagen

Rapport 00-1

Februari 2000

ISBN 90-76276-07-2

COELO

Centrum voor Onderzoek van de Economie van de Lagere Overheden

Faculteit der Economische Wetenschappen

Rijksuniversiteit Groningen

Postbus 800

9700 AV Groningen

Internet: www.coelo.nl

Gemnet: web.coelo.gemnet.nl

Inhoudsopgave

0. Voorwoord	5
1. Inleiding	7
2. De inkomsten van de gemeenten	9
3. De definitie van specifieke uitkeringen	11
4. Afbakening van zelfstandige specifieke uitkeringen	21
5. De Overzichten Specifieke Uitkeringen vanaf 1985	23
6. Specifieke uitkeringen 1999	26
7. Conclusies	30
Bijlage	31

0. Voorwoord

Dit rapport geeft een inventarisatie van alle specifieke uitkeringen aan gemeenten in Nederland. Er blijken 248 specifieke uitkeringen te bestaan, dat is 160 meer dan uit rapportages van het Rijk naar voren komt. Tevens wordt in dit rapport geprobeerd de definitie van specifieke uitkeringen aan te scherpen.

Ik dank prof.dr. C.G.M. Sterks voor zijn waardevolle commentaar op eerdere versies en de gemeente Den Haag voor de beschikbaar gestelde tijd en hulpbronnen.

De inhoud van dit rapport komt volledig voor verantwoordelijkheid van de auteur.

1. Inleiding

In 1980 publiceerde de Raad voor de gemeentefinanciën het eerste *Overzicht Specifieke Uitkeringen*.¹ De raad constateerde bij die gelegenheid dat weinig inzicht bestond in het verschijnsel van de specifieke uitkeringen.²

Om dat inzicht te verbeteren, stelde het Rijk de Beheerscommissie gegevensbestand specifieke uitkeringen³ in. Deze commissie bestaat uit medewerkers van het ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, het ministerie van Financiën en de Raad voor de gemeentefinanciën / Raad voor de financiële verhoudingen. Sinds 1982 publiceert die beheerscommissie jaarlijks het *Overzicht Specifieke Uitkeringen* (OSU). Het meest recente overzicht betreft het OSU 2000.⁴

Dit COELO *Overzicht Specifieke Uitkeringen 1999* beoogt een aanvulling te zijn op het OSU 1999.⁵ De aanvulling bestaat uit vermelding van 160 specifieke uitkeringen die niet in het OSU 1999 staan. Deels gaat het overigens om specifieke uitkeringen die pas zijn ingesteld nadat het OSU 1999 in oktober 1998 was gepubliceerd. Bovendien bestaat de aanvulling uit een scheiding tussen bedragen op verplichtingenbasis en bedragen op kasbasis ('uitgaven'), waartussen het OSU geen onderscheid aangeeft.

Daarentegen biedt het OSU informatie die niet in dit COELO Overzicht staat, zoals een vergelijking met het voorgaande jaar, de achterliggende regelingen, kwalitatieve informatie zoals doelstelling, doelgroep, motief, instrument,

---

¹ Raad voor de gemeentefinanciën, *Overzicht Specifieke Uitkeringen 1980*, Uitgeverij van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, 's-Gravenhage, oktober 1980.

² Raad voor de gemeentefinanciën, *Heiligt het doel alle (specifieke) middelen?*, Uitgeverij van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, 's-Gravenhage, november 1981.

³ "Instelling beheerscommissie gegevensbestand specifieke uitkeringen", in: *Staatscourant*, 29 mei 1981, nr. 100.

⁴ Beheerscommissie Gegevensbestand Specifieke Uitkeringen, *Overzicht Specifieke Uitkeringen 2000*, Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Den Haag, oktober 1999.

⁵ Beheerscommissie Gegevensbestand Specifieke Uitkeringen, *Overzicht Specifieke Uitkeringen 1999*, Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Den Haag, oktober 1998.

voorwaarden, bekostigingswijze, verantwoording en stand van zaken Griffioen-toets⁶, en de looptijd van de uitkering.

Paragraaf 2 plaatst de specifieke uitkeringen in het totaal van de inkomsten van gemeenten. De definitie van het begrip ‘specifieke uitkering’ komt nader aan de orde in paragraaf 3. Paragraaf 4 gaat over de afbakening van zelfstandige specifieke uitkeringen. Paragraaf 5 geeft een samenvatting van de Overzichten Specifieke Uitkeringen van de Beheerscommissie gegevensbestand specifieke uitkeringen. Vervolgens bevat paragraaf 6 een samenvatting van het COELO *Overzicht Specifieke Uitkeringen*. Paragraaf 7 geeft de conclusies van dit rapport. De geïnventariseerde specifieke uitkeringen zelf zijn in de bijlage opgenomen.

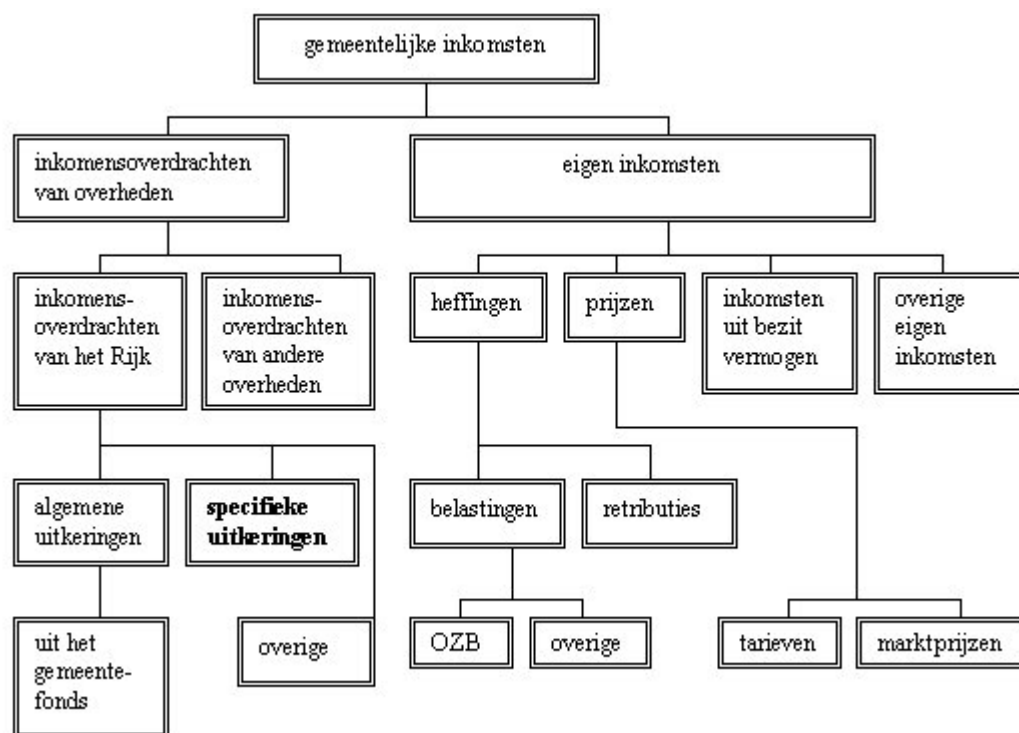
---

⁶ De Griffioen-toets verwijst naar de Toetsingsoperatie specifieke uitkeringen die in het kader van het traject Marktwerking, Deregulering en Wetgevingskwaliteit wordt uitgevoerd door een commissie onder voorzitterschap van Griffioen. De bedoeling van de operatie is de verantwoordelijkheden van Rijk en gemeenten als respectievelijk verstrekker en ontvanger van specifieke uitkeringen, duidelijk te stroomlijnen en vervolgens de financiële verantwoording daarop af te stemmen. Deze toetsingsoperatie is in 1997 gestart en zal in 2000 worden afgerond.

2. De inkomsten van de gemeenten

De gemeenten ontvangen in 1999 f 76.670 mln aan inkomsten.⁷ De inkomsten van de gemeenten zijn als volgt in te delen⁸:

Figuur 2.1 Indeling van de gemeentelijke inkomsten

⁷ Centraal Bureau voor de Statistiek, *Statistiek gemeentebegrotingen 1999*, Voorburg / Heerlen, februari 1999, blz. 14.

⁸ Grotendeels gebaseerd op F.K.J. Scheerder, *De omvang en samenstelling van de lopende gemeentelijke inkomsten*, secretariaat van de Raad voor de gemeentefinanciën, maart 1995, blz. 22.

Aan de hoofdindeling ‘inkomensoverdrachten van overheden’ versus ‘eigen inkomsten’ ligt de bron van de inkomsten ten grondslag. Bij de eigen inkomsten gaat het om geldstromen van bedrijven en gezinnen (particuliere huishoudens) naar de gemeenten.

De ‘inkomensoverdrachten van overheden’ worden vervolgens, naar bron, verder onderscheiden naar ‘inkomensoverdrachten van het Rijk’ en ‘inkomensoverdrachten van andere overheden’.

De eerste soort inkomensoverdrachten van het Rijk zijn de algemene uitkering en de diverse integratie-uitkeringen uit het Gemeentefonds. Kenmerk van de algemene uitkering en de integratie-uitkeringen is dat ze vrij besteedbaar zijn. De tweede soort inkomensoverdrachten van het Rijk zijn de specifieke uitkeringen. Daarnaast zijn er inkomensoverdrachten van het Rijk aan de gemeenten die noch algemene uitkeringen noch specifieke uitkeringen zijn. In paragraaf 3 wordt daar nader op ingegaan.

Inkomensoverdrachten van andere overheden kunnen komen van de Europese Unie, van provincies, van kaderwetgebieden, van gemeenschap-pelijke regelingen of van andere gemeenten.

Heffingen zijn gelden die de gemeenten van (particuliere) huishoudens kunnen afdwingen zonder dat sprake hoeft te zijn van een direct aanwijsbare tegenprestatie. Als inderdaad geen sprake is van een direct aanwijsbare tegenprestatie betreft het belastingen (f 4.723 mln⁹ in 1999). Bestaat wel een direct aanwijsbare tegenprestatie maar is het gebruik van de dienst verplicht gesteld, dan betreft het een retributie (f 5.375 mln¹⁰ in 1999).

Prijzen zijn vrijwillige betalingen voor direct aanwijsbare, individuele tegenprestaties. Het moet gaan om een ruilhandeling tussen gemeenten en (particuliere) huishoudens, en er mag geen consumptiedwang zijn.

---

⁹ Centraal Bureau voor de Statistiek, *Statistiek gemeentebegrotingen 1999*, februari 1999, blz. 7.

¹⁰ Centraal Bureau voor de Statistiek, *Statistiek gemeentebegrotingen 1999*, februari 1999, blz. 7.

3. De definitie van specifieke uitkeringen

Er zijn diverse definities van het begrip ‘specifieke uitkeringen’ in omloop. Opvallend is overigens dat alle aangetroffen definities in de meervoudsvorm zijn. Hieronder volgt een overzicht van zeven gehanteerde definities.

1. Financiële-verhoudingswet¹¹, *Overzicht Specifieke Uitkeringen 1999*¹² en *Overzicht Specifieke Uitkeringen 2000*.¹³

«Uitkeringen uit 's Rijks kas aan gemeenten voor de bestrijding van in de regeling van de uitkering aangeduide kosten van gemeenten»

In de Memorie van toelichting op de Financiële-verhoudingswet staat geen nadere toelichting op de definitie. Dat deze definitie echter niet eenduidig is, blijkt bijvoorbeeld uit het feit dat het *Overzicht Specifieke Uitkeringen 2000* een andere definitie hanteert dan het *Overzicht Specifieke Uitkeringen 1999*.¹⁴ Ook blijkt dat uit de discussie over de geldstromen naar gemeenten voor het openbaar onderwijs (zie hierna).

Bovengenoemde definitie is ook te ruim. Bij de toelichting op de in dit rapport gehanteerde definitie (blz. 7) wordt daarop teruggekomen.

De Financiële-verhoudingswet bepaalt dat specifieke uitkeringen dienen te worden geregeld¹⁵:

- bij of krachtens de wet; of

---

¹¹ *Financiële-verhoudingswet* (Stb. 1996, 576), artikel 16.

¹² Beheerscommissie gegevensbestand specifieke uitkeringen, *Overzicht Specifieke Uitkeringen 1999*, Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Ministerie van Financiën, Den Haag, oktober 1998, blz. 5.

¹³ Beheerscommissie gegevensbestand specifieke uitkeringen, *Overzicht Specifieke Uitkeringen 2000*, Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Ministerie van Financiën, Den Haag, oktober 1999, blz. 5–6.

¹⁴ A.J.W.M. Verhagen en J.G.W. Scheltinga, ‘*Overzicht Specifieke Uitkeringen*’, in: *Snelle Berichtgeving Handboek Financiële Verhouding Overheden*, Samsom/VUGA, Alphen aan den Rijn, nr. 22, 21 oktober 1999, blz. 7.

¹⁵ *Financiële-verhoudingswet* (Stb. 1996, 576; gewijzigd Stb. 1997, 580), artikel 17, lid 1; Tweede Kamer, vergaderjaar 1996–1997, *Aanpassingswet derde tranche Awb II*, 25.464, nr. 3, blz. 3–5.

- bij algemene maatregel van bestuur, voor tijdelijke specifieke uitkeringen; of
- bij ministeriële regeling, voor spoedeisende specifieke uitkeringen of voor eenmalige specifieke uitkeringen voor alle gemeenten of voor een categorie van gemeenten; of
- zonder regeling, voor eenmalige specifieke uitkeringen voor één gemeente of voor enkele gemeenten.

De wet staat dus toe dat in bepaalde situaties zonder regeling toch een geldstroom van het Rijk aan gemeenten voor de bestrijding van nader aangeduide kosten van gemeenten kan bestaan. Dat is een eerste argument om de term ‘in de regeling van de uitkering aangeduide kosten’ niet te hanteren. De Raad voor de gemeentefinanciën constateerde in 1981 dat niet alle geldstromen van het Rijk naar de gemeenten voldeden aan de eis van een wettelijke regeling.¹⁶ Voor zover die constatering nog actueel is, is dat een tweede argument om de term ‘in de regeling van de uitkering aangeduide kosten’ niet te hanteren.

2. Verklarend woordenboek openbaar bestuur¹⁷

«Financiële bijdragen van het Rijk aan lagere openbare lichamen (vooral aan provincies en gemeenten), waarvan

- a het bestedingsdoel vooraf is aangegeven, of
- b welke verstrekt worden voor de bestrijding van kosten van bepaalde activiteiten of taken»

Het begrip ‘bestedingsdoel’ is erg ruim. Het Rijk schrijft veelal niet zozeer het uiteindelijke doel voor, maar veeleer het middel (de ‘input’) waaraan de gemeente de specifieke uitkering moet besteden. Bovendien is het begrip ‘bepaalde activiteiten of taken’ niet eenduidig.

De algemene uitkering uit het Gemeentefonds valt ook onder deze definitie. Dat kan evenwel nooit de bedoeling zijn.

3. Raad voor de gemeentefinanciën¹⁸, Financiële Verhoudingswet 1984¹⁹, Gemeentewet²⁰ en Van der Dussen²¹

¹⁶ Raad voor de gemeentefinanciën, *Heiligt het doel alle (specifieke) middelen?*, Uitgeverij van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, 's-Gravenhage, november 1981, blz. 17–20 en 26.

¹⁷ J.B.J.M. ten Berge, P.B. Boorsma en A.B. Ringeling, *Verklarend woordenboek openbaar bestuur*, Samsom H.D. Tjeenk Willink, Alphen aan den Rijn, 1992.

«Uitkeringen uit 's Rijks kas aan gemeenten, waarvan de bestedingsrichting vooraf is aangegeven, of die worden verstrekt voor de bestrijding van de kosten van bepaalde taken of activiteiten»

Het begrip 'bestedingsrichting' past beter bij specifieke uitkeringen dan het hiervoor genoemde begrip 'bestedingsdoel'. Dat deze definitie in de nieuwe Financiële-verhoudingswet (1997) is vervangen door een andere definitie, is te beschouwen als een taalkundige herformulering die geen wijziging van de definitie beoogt. Dat verklaart ook waarom het Rijk in de Memorie van Toelichting bij het voorstel voor de huidige Financiële-verhoudingswet, niet ingaat op de definitiewijziging.

Net zoals de definitie uit de huidige Financiële-verhoudingswet, is deze definitie naar mijn mening te ruim.

4. Memorie van Toelichting bij de Financiële Verhoudingswet 1984²² en bij de Wijzigingen van de Gemeente- en Provinciewet.²³

«Alle uitkeringen, niet zijnde algemene uitkeringen, van het Rijk aan de gemeenten»

In deze definitie ontbreekt de bestuurlijke verankering. Bovendien is deze definitie nog ruimer dan die wordt gehanteerd onder de huidige Financiële-verhoudingswet. Ook bijvoorbeeld schadevergoedingen vallen eronder.

5. Raad voor het Binnenlands Bestuur²⁴

---

¹⁸ Raad voor de gemeentefinanciën, *Overzicht Specifieke Uitkeringen 1980*, Uitgeverij van de Vereniging van Nederlandse Gemeenten, Den Haag, oktober 1980, blz. 6.

¹⁹ *Financiële Verhoudingswet 1984* (Stb. 1983, 650), artikel 1 onder k.

²⁰ *Gemeentewet* (Stb 1992, 96), artikel 182.

²¹ J.W. van der Dussen, *De financiële verhouding, een inleiding*, VUGA, 's-Gravenhage, 1990, blz. 57.

²² Tweede Kamer, vergaderjaar 1982–1983, *Financiële-verhoudingswet 1984*, 17.719, nr. 3, blz. 107.

²³ Tweede Kamer, vergaderjaar 1982–1983, *Wijzigingen in de Gemeente- en Provinciewet*, 17.737, nr. 3, blz. 6–8; nr. 5.

«Alle middelen die door het Rijk aan de gemeenten *niet* via de algemene uitkering worden verstrekt»

De regering achtte deze negatieve omschrijving niet wenselijk, waar een positieve omschrijving mogelijk was. Bovendien zou de definiëring van de Raad voor het Binnenlands Bestuur naar haar mening te ruim zijn. Het advies heeft niet tot wijziging van het destijds bij de Staten-Generaal in behandeling zijnde wetsontwerp geleid.

Evenals bij de vorige definitie ontbreekt hier de bestuurlijke verankering. Bovendien is het begrip ‘middelen’ erg ruim. Als het Rijk personeel, materialen of zelfs informatie aan de gemeenten beschikbaar stelt, zou dat binnen deze definitie vallen.

6. Decentralisatienota²⁵

«Alle uitkeringen aan lagere overheden die in tegenstelling tot de algemene uitkering voor een beperkt doel worden verstrekt (doeluitkeringen en bijdragen)»

Ook deze definitie gebruikt het begrip ‘doel’. Al eerder is aangegeven dat het Rijk eerder het middel dan het doel voorschrijft. De verklaring tussen haakjes, (‘doeluitkeringen en bijdragen’), past niet in een definitie.

---

²⁴ Raad voor het Binnenlands Bestuur, "Bepalingen met betrekking tot financiële verhouding Rijk - lagere overheden in Gemeentewet, Provinciewet en *Financiële-verhoudingswet*", september 1982, in: Tweede Kamer, vergaderjaar 1982–1983, *Financiële-verhoudingswet 1984*, 17.719, nr. 4, blz. 87.

²⁵ Tweede Kamer, vergaderjaar 1980–1981, *Decentralisatie van rijkstaken*, 16.492, nr. 2, blz. 28, voetnoot 5.

7. Aanpassingswet derde tranche Algemene wet bestuursrecht²⁶

«Uitkeringen aan gemeenten ter bestrijding van specifieke kosten die gemeenten maken in het kader van hun publieke taak»

Deze definitie legt de nadruk op de publieke taken van een gemeente. Een belangrijk deel daarvan wordt echter bekostigd via de algemene uitkeringen. Bovendien is het onderscheid tussen publieke en niet-publieke taken niet scherp genoeg aan te geven.

Definitie die in dit rapport wordt gehanteerd

De financiële verhouding is verankerd in de bestuurlijke verhouding.²⁷ Dit betekent dat de definitie van ‘specifieke uitkering’ die verankering moet weergeven.

In paragraaf 2 is geconstateerd dat de gemeenten twee soorten inkomensoverdrachten van het Rijk krijgen: de uitkeringen uit het Gemeentefonds en de specifieke uitkeringen.

Op basis van deze constatering wordt in dit rapport de volgende definitie van specifieke uitkering gehanteerd:

Definitie van specifieke uitkering

Een uitkering van het Rijk aan een of meer gemeenten voor de bekostiging van nader aangeduide activiteiten, niet zijnde:

- een uitkering uit het Gemeentefonds;
- een schadevergoedingsregeling;
- een uitkering waarbij hetzij het Rijk, hetzij de gemeente niet als overheid optreedt;
- prijzen in de betekenis van eerbewijzen;
- een uitkering in natura.

²⁶ Tweede Kamer, vergaderjaar 1996–1997, *Aanpassingswet derde tranche Awb II*, 25.464, nr. 3, blz. 3.

²⁷ Raad voor de financiële verhoudingen, *Jaarrapport 1999*, april 1999, blz. 25 en 26.

Toelichting.

De basis voor deze definitie vormt de definitie uit de Financiële-verhoudingswet. De archaïsche term ‘uit ’s Rijks kas’ uit de Financiële-verhoudingswet was oorspronkelijk bedoeld ter onderscheiding van ‘uit het Gemeentefonds’.²⁸ Om taalkundige redenen en omwille van de duidelijkheid is de term ‘uit ’s Rijks kas’ vervangen door ‘van het Rijk’, en zijn de uitkeringen uit het Gemeentefonds expliciet uitgezonderd. In 1959 waren er wellicht niet meer mogelijkheden dan hetzij ‘uit ’s Rijks kas’, hetzij ‘uit het Gemeentefonds’. Inmiddels is de rijksbegroting aanzienlijk complexer geworden.

Eveneens om taalkundige redenen is de term ‘bestrijden van kosten van gemeenten’ uit de definitie volgens de Financiële-verhoudingswet vervangen door ‘bekostiging van activiteiten’. De toevoeging ‘van gemeenten’ kan dan weg, omdat het ook om activiteiten van anderen kan gaan, als de gemeente er maar uitgaven voor doet. Voor de duidelijkheid is toegevoegd: ‘aan een of meer gemeenten’.

Uitkeringen die niet rechtstreeks van het Rijk naar de gemeenten lopen maar via een zelfstandig bestuursorgaan zoals het Centraal orgaan Opvang Asielzoekers, zijn wel opgenomen in het *Overzicht Specifieke Uitkeringen 2000*, maar niet in het *Overzicht Specifieke Uitkeringen 1999*. Niet alleen om aan te sluiten bij de nieuwste inzichten van het Rijk, maar ook om aan te sluiten bij de beleving van de gemeenten zijn deze niet-rechtstreekse specifieke uitkeringen in dit COELO Overzicht meegenomen, evenals getrapte specifieke uitkeringen (die evenmin rechtstreeks van het Rijk naar de gemeenten vloeien).

Om de verankering van de financiële verhouding in de bestuurlijke verhouding aan te geven, verwijst de definitie van specifieke uitkeringen expliciet naar ‘nader aangeduide kosten’. Meestal (maar niet altijd) bestaat die nadere aanduiding uit een regeling. Om aan te duiden dat een regeling niet noodzakelijk is voor het bestaansrecht van een specifieke uitkering, is in bovenstaande definitie de term ‘nader aangeduide activiteiten’ gehanteerd in plaats van ‘in de regeling van de uitkering aangeduide kosten’.

Het aanvullende tekstgedeelte (ná de komma) is nodig om enkele uitkeringen expliciet buiten deze definitie te houden. Het gaat dan om:

- de algemene uitkering uit het Gemeentefonds en de integratie-uitkeringen uit het Gemeentefonds.

---

²⁸ Tweede Kamer, vergaderjaar 1959 - 1960, *Financiële-verhoudingswet 1959*, 5.472, nr. 2, blz. 11.

- schadevergoedingsregelingen. Deze regelingen kunnen niet alleen regelingen betreffen waar het Rijk aan een individuele gemeente een vergoeding geeft van incidentele schade, maar kunnen ook meer algemeen zijn.
- uitkeringen waarbij hetzij het Rijk hetzij de gemeente niet als overheid optreedt. Essentieel is dat het Rijk de uitkering verstrekt in zijn functie van overheid en dat de gemeente de uitkering ontvangt in haar functie van overheid. Private betalingen vallen niet onder de definitie van specifieke uitkering. Een voorbeeld van betalingen waar het Rijk niet optreedt als overheid, is de betaling van rioolrecht voor rijksgebouwen. Een voorbeeld van zulke betalingen waar de gemeente niet optreedt als overheid, zijn subsidies voor werkgevers in het algemeen, waarvan ook gemeenten in haar rol als werkgever een beroep op kunnen doen. Overigens laat deze omschrijving nog ruimte voor discussie of bepaalde geldstromen van Rijk naar gemeenten wel of niet onder het begrip specifieke uitkering vallen. Het Rijk is daar zelf evenmin eenduidig over. Zo beschouwt het ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen geldstromen aan gemeenten voor openbaar onderwijs niet als een specifieke uitkering, terwijl de ministeries van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en van Financiën en het secretariaat van de Raad voor de financiële verhoudingen die wél als een specifieke uitkering beschouwen.²⁹
- prijzen in de betekenis van eerbewijzen. Het Rijk looft diverse prijzen (in de betekenis van eerbewijzen) uit voor gemeenten die op een bepaald gebied het beste opereren. Zo is of was er onder andere een gemeentelijke natuurprijs, een prijs voor de gemeente die zonneboilers het beste promoot en een gemeentelijke verkeersveiligheidsprijs.
- een uitkering in natura. Een verstrekking van voorzieningen³⁰ van het Rijk aan de gemeenten wordt niet beschouwd als een specifieke uitkering.

Deze uitsluitingen, op de algemene uitkeringen na, vormen samen de categorie ‘overige inkomensoverdrachten van het Rijk’ in figuur 2.1.

²⁹ Beheerscommissie gegevensbestand specifieke uitkeringen, *Overzicht Specifieke Uitkeringen 2000*, Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties en Ministerie van Financiën, Den Haag, oktober 1999, blz. 41, 42, 46 en 47.

³⁰ Bijvoorbeeld: Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, *Brandweer krijgt apparatuur*, persbericht 9 november 1999.

Voor de volledigheid wordt opgemerkt dat een specifieke uitkering niet alleen bedoeld is om gemeenten een vergoeding te geven voor het dóén van bepaalde activiteiten, maar ook bedoeld kan zijn om gemeenten een vergoeding te geven voor het láten van bepaalde activiteiten.³¹

Koppeluutkeringen

Koppeluutkeringen zijn³²:

«Uitkeringen van 's Rijks kas aan derden, ter bekostiging van activiteiten van die derden, waarbij de verstrekking afhankelijk is van de verstrekking van een uitkering door provincies of gemeenten aan die derden»

Het kan hierbij gaan om uitkeringen van het Rijk aan derden die *formeel* of *materieel* afhankelijk zijn van het eveneens verstrekken van een uitkering door provincies of gemeenten aan die derden. Materieel kan de uitkering afhankelijk zijn, wanneer de uitkering van het Rijk zodanig laag is dat hij zonder aanvulling van provincie of gemeente niet voldoende is om de gewenste activiteit tot stand te brengen.

De definitie van koppeluutkeringen is geenszins eenduidig. Onbepaald is namelijk wanneer de rijksbijdrage toereikend is. Onbepaald is ook of een gemeente of provincie moet bijdragen aan de derde als de rijksbijdrage niet toereikend is, of dat er andere financiële oplossingen zijn. Zo is bijvoorbeeld discussie denkbaar of een uitkering van het Rijk aan een derde een koppeluutkering is, in het geval die derde een pand van de gemeente huurt tegen kostprijs of onder de kostprijs.

Gewoonlijk vallen ook de koppeluutkeringen onder de definitie van specifieke uitkeringen. Het COELO Overzicht specifieke uitkeringen laat de koppeluutkeringen echter verder buiten beschouwing. Ze komen in de praktijk nauwelijks meer voor. Gemeenten ervaren koppeluutkeringen niet als specifieke uitkeringen. Het gaat niet om inkomsten voor de gemeenten.

---

³¹ 'Rijk wil gemeenten betalen voor het afzien van zichtlocaties', in: *Staatscourant*, 10 november 1999, nr. 217; A.J.W.M. Verhagen en J.G.W. Scheltinga, 'Bedrijventerreinen langs snelwegen', in: *Snelle Berichtgeving Handboek Financiële Verhouding Overheden*, Samsom/VUGA, Alphen aan den Rijn, nr. 25, 2 december 1999, blz. 19.

³² Beheerscommissie gegevensbestand specifieke uitkeringen, *Overzicht Specifieke Uitkeringen 1983*, Staatsuitgeverij, Den Haag, december 1982, blz. 2; *Financiële-verhoudingswet* (Stb. 1996, 576), artikel 21.

Brede doeluitkeringen

Brede doeluitkeringen zijn specifieke uitkeringen die meer dan één voorziening bekostigen en die (veelal) zijn ontstaan na samenvoeging van twee of meer specifieke uitkeringen. Omdat het specifieke uitkeringen zijn, worden ze meegenomen in dit COELO Overzicht.

4. Afbakening van zelfstandige specifieke uitkeringen

Er is geen eenduidigheid over de vraag wanneer een geldstroom aan gemeenten een zelfstandige specifieke uitkering is, en wanneer een geldstroom te beschouwen is als onderdeel van een bredere specifieke uitkering.

De volgende indelingen zijn mogelijk:

1. Aansluiting bij de rijksbegroting:
Een geldstroom die een afzonderlijk begrotingsartikel heeft, telt als een afzonderlijke specifieke uitkering. Daarbij telt een geldstroom die een eigen artikel-onderdeel heeft ook als een specifieke uitkering.
2. Aansluiting bij de regelgeving achter de specifieke uitkering:
Een geldstroom waarvoor een eigen regeling bestaat, telt als een afzonderlijke specifieke uitkering.
3. Aansluiting bij de uitwisselbaarheid van de besteding:
Een geldstroom in een groter geheel (brede doeluitkering) waarvan de besteding geormerkt is, telt als een afzonderlijke specifieke uitkering.
4. Aansluiting bij de verdeling:
Een geldstroom waarvoor afzonderlijke verdelingscriteria bestaan, telt als een afzonderlijke specifieke uitkering.
5. Aansluiting bij de voorwaarden om voor de specifieke uitkering in aanmerking te komen:
Een geldstroom waarvoor afzonderlijke voorwaarden bestaan, telt als een afzonderlijke specifieke uitkering.
6. Aansluiting bij de betalingen:
Wat het Rijk combineert in zijn betalingen aan de gemeenten, telt als één specifieke uitkering.
7. Een combinatie van bovenstaande indelingen.

Het OSU hanteert een combinatie van de criteria 1. en 2.³³ Deze combinatie lijkt echter niet consequent gehanteerd te worden. Zo is de specifieke uitkering voor personeel en materieel van het voortgezet onderwijs opgesplitst in diverse artikel-onderdelen (naar schoolsoort) en zijn er veel afzonderlijke achterliggende regelingen.³⁴ Toch beschouwt het OSU deze artikel-onderdelen en achterliggende regelingen als één specifieke uitkering.

³³ Mondelinge informatie van de Beheerscommissie gegevensbestand specifieke uitkeringen.

³⁴ Tweede Kamer, vergaderjaar 1999 - 2000, *Begroting 2000 Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen*, 26.800 VIII, nr. 3, blz. 337–339.

Dit gebrek aan een eenduidige afbakening klemmt des te meer, daar het een expliciete doelstelling van het Rijk is geweest het aantal specifieke uitkeringen terug te brengen.³⁵ Ook de Algemene Rekenkamer besteedde in zijn onderzoek naar de sanering van de specifieke uitkering³⁶ geen aandacht aan de afbakening van zelfstandige specifieke uitkeringen.

Voor de grootst mogelijke duidelijkheid is in dit COELO Overzicht gekozen voor een combinatie van de eerste drie criteria. Een geldstroom van het Rijk aan een gemeente wordt geteld als een zelfstandige specifieke uitkering indien tenminste aan één van de drie eerstgenoemde van de bovenstaande afsplitsingscriteria is voldaan.

Aansluiting zoeken bij de verdeling of bij de voorwaarden sluit niet aan bij de recente ontwikkeling van brede doeluitkeringen, met weliswaar diverse verdeelsleutels voor onderdelen van de brede doeluitkeringen maar een vrije besteding binnen de doelstelling van de totale brede doeluitkering.³⁷

---

³⁵ Raad voor de gemeentefinanciën, *Heiligt het doel alle (specifieke) middelen?*, Den Haag, november 1981, blz. 4; Tweede Kamer, vergaderjaar 1982–1983, *Begroting Gemeentefonds 1983*, 17.100 D, nr. 23; "Regeerakkoord", in: *Staatscourant*, 28 oktober 1982, nr. 208.

³⁶ Algemene Rekenkamer, "Decemberverslag 1994", in: Tweede Kamer, vergaderjaar 1994–1995, *Decemberverslag 1994 van de Algemene Rekenkamer*, 24.045, nr. 2, blz. 123–124.

³⁷ Investeringsfonds Stedelijke Vernieuwing, Werkfonds Wet Inschakeling Werkzoekenden.

5. De Overzichten specifieke uitkeringen vanaf 1985

Vanaf 1985 geven de Overzichten Specifieke Uitkeringen³⁸ aan naar welk soort bestuursorganen de specifieke uitkeringen gaan: naar provincies, naar gemeenten, naar gemeenschappelijke regelingen of naar derden (koppeluitkeringen). De exacte uitsplitsing is overigens niet over alle jaren hetzelfde. Zo bestond in het begin van de jaren negentig een uitsplitsing naar BoN-regio's. Vanaf 1985 is dus te traceren hoeveel specifieke uitkeringen naar gemeenten gaan. Merkwaardigerwijs geven de OSU's daarvan geen totalen; bij de totalen maken de OSU's slechts een uitsplitsing naar 'decentrale overheden' en 'derden', conform de minimum-eisen van het Financiële-verhoudingsbesluit 1984.³⁹

Behalve de uitsplitsing naar het soort bestuursorganen vermelden de OSU's ook de doelgroep van de specifieke uitkering. Soms wordt daar een soort bestuursorgaan genoemd, soms ook bijvoorbeeld een bevolkingsgroep, zoals 'gehandicapten'. Waar een soort bestuursorgaan als doelgroep wordt aangeduid, strookt de informatie bovendien niet altijd met de informatie uit de uitsplitsing naar het soort bestuursorganen.⁴⁰ Uit de OSU's valt dus niet altijd eenduidig af te leiden of een specifieke uitkering (mede) bestemd is voor gemeenten. Als criterium voor het aantal specifieke uitkeringen dat volgens de OSU's bestemd is voor gemeenten, is in deze paragraaf daarom aangehouden: 'het aantal specifieke uitkeringen dat volgens de tabellen met de uitsplitsing naar het soort bestuursorganen in de OSU's bestemd is voor gemeenten'. Waar een totaalbedrag niet is uitgesplitst⁴¹, is de uitsplitsing van het voorgaande jaar aangehouden.

---

³⁸ Beheerscommissie gegevensbestand specifieke uitkeringen, *Overzicht Specifieke Uitkeringen*, jaarlijkse uitgave, Ministerie van Binnenlandse Zaken (en Koninkrijksrelaties), Den Haag.

³⁹ *Financiële-Verhoudingsbesluit 1984* (Stb 1983, 700), artikel 12 sub a.

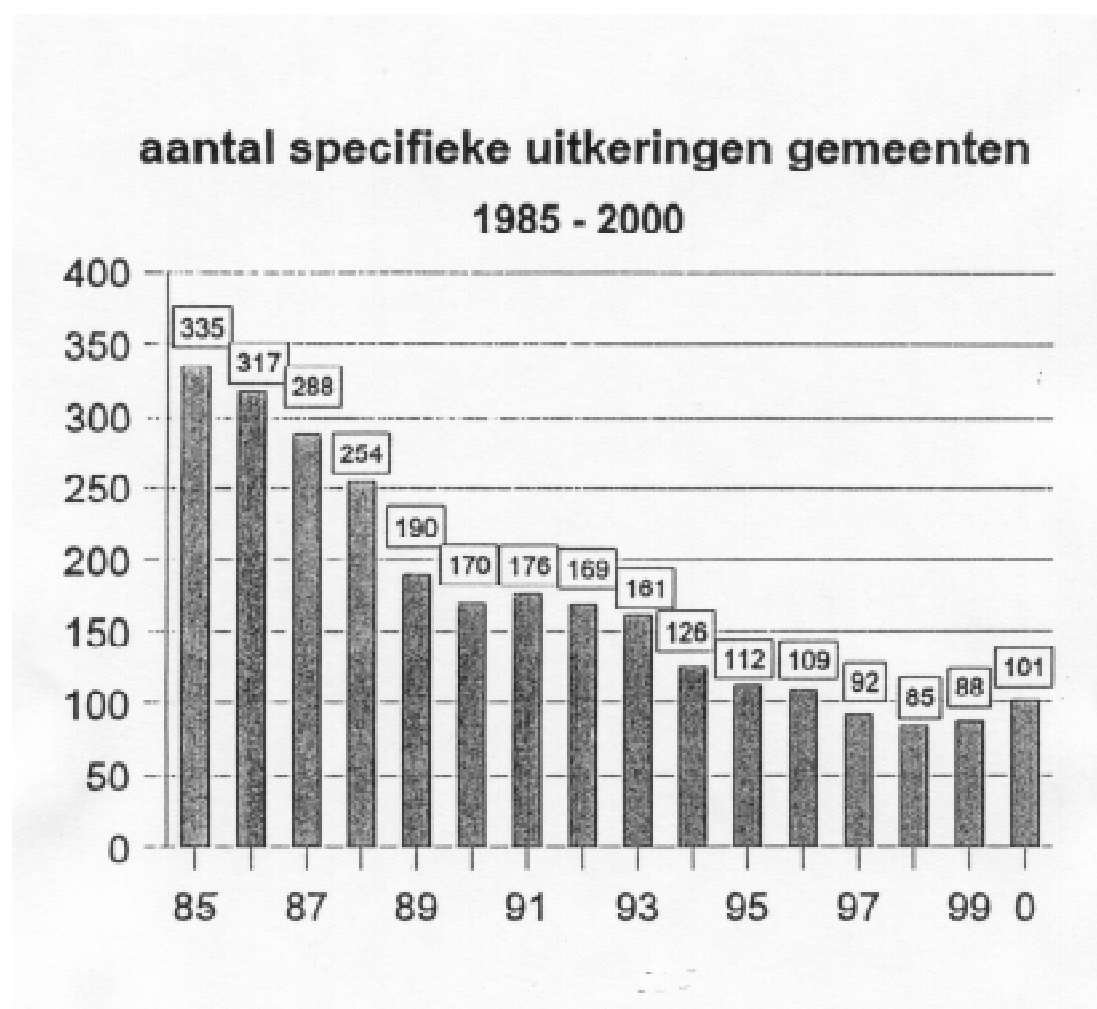
⁴⁰ Bijvoorbeeld: Beheerscommissie gegevensbestand specifieke uitkeringen, *Overzicht Specifieke Uitkeringen 1999*, Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Den Haag, oktober 1998, blz. 31, 32, 72, 78, 80, 85, 87, 94, 101, 102, 116, 118, 123 en 131. Verder is het verschil tussen blz. 88 en 89 onverklaarbaar.

⁴¹ Bijvoorbeeld: Beheerscommissie gegevensbestand specifieke uitkeringen, *Overzicht Specifieke Uitkeringen 1999*, Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties, Den Haag, oktober 1998, blz. 74 en 123.

Figuur 5.1 geeft een overzicht van het aantal specifieke uitkeringen vanaf 1985. Tabel 5.1 geeft een toelichting op de wijzigingen ten opzichte van het voorgaande jaar.

Figuur 5.1 Aantal specifieke uitkeringen voor gemeenten 1985–2000 volgens de Overzichten Specifieke Uitkeringen van de Beheerscommissie gegevensbestand specifieke uitkeringen.

Tabel 5.1 vraagt nog enige toelichting. De regel ‘niet meer voor gemeenten’ betreft specifieke uitkeringen die in het lopende jaar (blijkens de tabel met de uitsplitsing van de bedragen) niet voor gemeenten bestemd zijn, maar dat in het jaar daarvoor volgens diezelfde tabel wel waren.

De regel ‘voortaan voor gemeenten’ is daar het spiegelbeeld van: het betreft specifieke uitkeringen die in het lopende jaar (blijkens de tabel met de

uitsplitsing van de bedragen) wél voor gemeenten bestemd zijn, maar dat in het jaar daarvoor volgens diezelfde tabel nog niet waren.

De regel ‘administratieve correcties’ betreft correcties van de Beheerscommissie. Het gaat enerzijds om specifieke uitkeringen die volgens (de tabel met de uitsplitsing van de bedragen in) het OSU van het lopende jaar wel voor gemeenten bestemd blijken te zijn, maar die volgens (de tabel met de uitsplitsing van de bedragen in) het OSU van het voorafgaande jaar niet voor gemeenten bestemd schenen te zijn. Anderzijds betreft het specifieke uitkeringen die volgens (de tabel met de uitsplitsing van de bedragen in) het OSU van het lopende jaar niet voor gemeenten bestemd blijken te zijn, maar die volgens (de tabel met de uitsplitsing van de bedragen in) het OSU van het vorige jaar wél voor gemeenten bestemd waren.

Tabel 5.2 geeft de uitsplitsing naar de ministeries voor 1999 weer:

Tabel 5.2 Aantal specifieke uitkeringen voor gemeenten in 1999 per ministerie volgens het *Overzicht Specifieke Uitkeringen 1999*

Ministerie		Aantal
iii	Ministerie van Algemene Zaken	0
v	Ministerie van Buitenlandse Zaken	0
vi	Ministerie van Justitie	2
vii	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	10
viii	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap	20
ix B	Ministerie van Financiën	2
xi	Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieuhygiëne	21
xii	Ministerie van Verkeer en Waterstaat, incl. Infrastructuurfonds	5
xiii	Ministerie van Economische Zaken	3
xiv	Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij	4
xv	Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid	15
xvi	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport	6
Totaal specifieke uitkeringen voor gemeenten 1999 volgens OSU		88

6. Specifieke Uitkeringen 1999

Een inventarisatie van bestaande wetten, regelingen, de rijksbegroting, het OSU en nieuwsbrieven over actuele ontwikkelingen leidt tot 248 specifieke uitkeringen die werden uitgekeerd in 1999. Dat is 160 specifieke uitkeringen méér dan het OSU in 1999 heeft geïnventariseerd. Het volledige COELO Overzicht specifieke uitkeringen staat in de bijlage. Tabel 6.1 geeft het werkelijke aantal specifieke uitkeringen voor gemeenten in 1999 per ministerie weer.

Tabel 6.1 Aantal specifieke uitkeringen voor gemeenten in 1999 per ministerie.

Ministerie		Aantal
iii	Ministerie van Algemene Zaken	1
v	Ministerie van Buitenlandse Zaken	1
vi	Ministerie van Justitie	7
vii	Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties	24
viii	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap	59
ix B	Ministerie van Financiën	2
xi	Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieuhygiëne	51
xii	Ministerie van Verkeer en Waterstaat, incl. Infrastructuurfonds	21
xiii	Ministerie van Economische Zaken	16
xiv	Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij	16
xv	Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid	36
xvi	Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport	14
Totaal specifieke uitkeringen voor gemeenten 1999 volgens COELO Overzicht		248

Bron: Bijlage.

De oorzaak dat in het COELO Overzicht 160 specifieke uitkeringen méér vermeld staan dan in het OSU, is voor een vijfde deel (32 specifieke uitkeringen)⁴² gelegen in verschillen in de afbakening van de specifieke

⁴² De specifieke uitkeringen 14–5, 25–27, 34–5, 40–41, 56–68, 118–25, 144–46 en 202–08 uit de bijlage staan in het *Overzicht Specifieke Uitkeringen* telkens vermeld als één specifieke uitkering.

uitkeringen. Voor vier vijfde deel van de extra specifieke uitkeringen (128)⁴³ valt te constateren dat het OSU ze ten onrechte niet vermeldt. Daarmee komt de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zijn informatieplicht jegens het parlement⁴⁴ niet volledig na.

Het valt niet exact aan te geven met welke ten onrechte niet in het OSU opgenomen specifieke uitkeringen de grootste bedragen zijn gemoeid. Veel van de ten onrechte niet in het OSU opgenomen specifieke uitkeringen zijn immers niet uitsluitend bestemd voor gemeenten, maar ook (en vaak: vooral) voor anderen. Tabel 6.2 bevat daarom de tien ten onrechte niet in het OSU opgenomen specifieke uitkeringen die *vermoedelijk* f 50 mln of meer inkomsten voor de gemeenten opleveren.

Tabel 6.2 De tien ten onrechte niet in het OSU opgenomen specifieke uitkeringen die vermoedelijk f 50 mln of meer inkomsten op verplichtingenbasis voor de gemeenten opleveren.

nr.	min.	bedrag	omschrijving
4	Just	f 50.250.000,--	Regeling opvang asielzoekers
87	OCW	f 50.000.000,--	Inhalen restauratie-achterstanden
98	VROM	f 3.101.050.000,--*	Huursubsidie
100	VROM	f 78.300.000,--	Vangnetregeling huurlasten
113	VROM	f 155.000.000,--	Balansverkortings volkshuisvesting
119	VROM	f 156.148.000,--	Afkoop woonwagens/standplaatsen
160	EZ	f 82.426.000,--	Actieplan elektronische snelweg
167	EZ	f 251.736.000,--	Fysieke stadseconomie
168	EZ	f 110.764.000,--	Niet-fysieke stadseconomie
169	EZ	f 132.667.000,--	Samenwerking Oost-Europa

Toelichting: Het teken ‘*’ achter het bedrag betekent dat niet alleen gemeenten maar ook anderen voor het genoemde bedrag van de specifieke uitkering in aanmerking komen.

Bron: Bijlage.

⁴³ De cursief aangeduide specifieke uitkeringen uit de bijlage.

⁴⁴ *Financiële-verhoudingswet* (Stb. 1996, 576), artikel 20.

De ten onrechte niet in het OSU opgenomen uitkeringen bedragen tezamen iets meer dan 5 miljard gulden. Dat is ongeveer 15% van het bedrag van de in het OSU opgenomen uitkeringen. Dit cijfer van 5 miljard gulden is echter behoorlijk vertekend door de huursubsidie van ruim 3 miljard gulden, omdat deze slechts voor een beperkt deel via de gemeenten loopt. Daarom is ook afgezien van het opnemen van bedragen in de tabellen 5.2 en 6.1.

Overigens moet worden opgemerkt dat de 15 grootste uitkeringen in het OSU meer dan 80% van het totaal uitmaken. Ook veel in het OSU genoemde uitkeringen stellen qua bedrag naar verhouding weinig voor.

7. Conclusies

Met name uit paragrafen 3 en 4 blijkt dat er geen eenduidig criterium is om uit te maken wat een specifieke uitkering is. De definitie die het Rijk hanteert is niet alleen erg ruim, omdat er ook geldstromen onder vallen die niemand als specifieke uitkeringen ervaart, maar leidt ook tot interpretatieverschillen tussen de diverse ministeries. Bovendien blijkt geen eenduidig criterium te bestaan voor de afbakening tussen specifieke uitkeringen. Het gaat dan over de vraag of een bepaalde geldstroom te zien is als een zelfstandige specifieke uitkering of moet worden aangemerkt als onderdeel van een bredere specifieke uitkering.

Er zijn veel meer specifieke uitkeringen van het Rijk aan gemeenten dan gedacht. Het *Overzicht Specifieke Uitkeringen 1999* maakt melding van 88 specifieke uitkeringen van het Rijk aan de gemeenten. Uit het COELO Overzicht blijkt dat er 248 specifieke uitkeringen van het Rijk aan de gemeenten zijn. Dit verschil van 160 specifieke uitkeringen is voor vier vijfde deel te verklaren door onvolledigheid van het Overzicht Specifieke Uitkeringen en voor een vijfde door afbakeningsverschillen. Ervan uitgaande dat de inventarisatie van de specifieke uitkeringen in 1980 van de Raad voor de gemeentefinanciën (nagenoeg) volledig was, is het beleid van het Rijk inzake de sanering van specifieke uitkeringen dus veel minder succesvol geweest dan veelal wordt gedacht. Een voortgaande sanering lijkt mogelijk. Door de onvolledigheid van het Overzicht Specifieke Uitkeringen komt de minister van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties zijn informatieplicht jegens het parlement niet volledig na.

Alleen al uit het feit dat het Rijk er niet in slaagt een duidelijke definitie en een compleet overzicht van de specifieke uitkeringen te geven, geeft aan dat de financiële verhouding tussen Rijk en gemeenten nog steeds een ondoorzichtig en ingewikkeld samenstel van regelingen oplevert. Dat kan er gemakkelijk toe leiden dat beschikbare middelen niet optimaal worden ingezet.

Bovendien zijn met de besluitvorming over en uitvoering van de desbetreffende regelingen ongetwijfeld hoge administratieve lasten gemoeid. Dit zou voor de betrokken beleidsmakers een aansporing te meer moeten vormen om de mogelijkheden voor verdergaande sanering van het aantal specifieke uitkeringen actief na te streven.

Deze bijlage bevat het overzicht van de specifieke uitkeringen, zoals het COELO die geïnventariseerd heeft op basis van wetten, regelingen, rijksbegroting, Overzichten specifieke uitkeringen en diverse media.

De specifieke uitkeringen staan geordend per begrotingshoofdstuk. Over het algemeen betekent dat een ordening per ministerie. Het Infrastructuurfonds is echter een afzonderlijk begrotingshoofdstuk.

Cursief aangeduide specifieke uitkeringen staan (ten onrechte) niet in het *Overzicht Specifieke Uitkeringen 1999* vermeld.

De tabel bevat per specifieke uitkering:

- nummer;
- aanduiding van het begrotingshoofdstuk;
- aanduiding van het artikelnummer in het desbetreffende begrotingshoofdstuk;
- bedrag van de specifieke uitkering op verplichtingen-basis;
- bedrag van de specifieke uitkering op uitgaven-basis (kasbasis);
- korte aanduiding van het onderwerp.

Bij de gegevens over de omvang van de specifieke uitkering zijn twee opmerkingen te maken. Waar geen bedrag staat ingevuld, betekent dit dat het bedrag bij het COELO onbekend is. Als zowel het bedrag op verplichtingenbasis als op uitgavenbasis niet is ingevuld, betekent dat veelal dat het bedrag nihil is. verder betekent het teken ‘*’ achter het bedrag dat niet alleen gemeenten maar ook anderen voor het genoemde bedrag van de specifieke uitkering in aanmerking komen.

Verder verkrijgbaar in de reeks COELO rapporten:

- 94-1 M.A. Allers, C.A. de Kam, *Advies over de kostentoedeling van waterschappen*, 1994.
- 95-1 M.A. Allers, C.G.M. Sterks, *Naar een geïntegreerd stelsel voor gesubsidieerde arbeid? Evaluatie van de voorstellen van de commissie Houben*, 1995.
- 95-2 M.A. Allers, *Inkomenseffecten van het gemeentelijk kwijtscheldingsbeleid*, 1995.
- 96-1 C.G.M. Sterks, M.A. Allers, *Herziening van de financiële verhouding en de lokale lastendruk*, 1996.
- 96-2 M.A. Allers, *Financiële gevolgen van de verruiming van het kwijtscheldingsbeleid van de gemeente Groningen*, 1996.
- 96-3 M.A. Allers, *Profijt van de gemeentelijke overheid. De invloed van het gemeentebeleid op de koopkracht van de minima in Groningen*, 1996.
- 96-4 M.A. Allers, *De Armoedenota en het minimabeleid in de gemeente Delfzijl*, 1996
- 96-5 C.A. de Kam, M.A. Allers, *Om de loongrens. Verkenning van gevolgen van grondslagversmalling bij de premieheffing voor de Ziekenfondswet*, 1996
- 97-1 M.A. Allers, *Tariefdifferentiatie in de OZB en de fiscale concurrentiepositie van de gemeente Groningen*, 1997
- 97-2 C.G.M. Sterks, *Alternatieven voor milieuleges*, 1997
- 97-3 M.A. Allers, *Gemeentelijke woonlasten voor water- en walbewoners vergeleken*, 1997.
- 97-4 Drs. A.J.W.M. Verhagen, *Criteria aan de verdeelmaatstaven van specifieke uitkeringen*, 1997
- 98-1 M.A. Allers, *De invloed van de burger op de gemeentelijke belastingdruk*, 1998
- 99-1 M.A. Allers, *Gemeentelijk minimabeleid en armoedeval*, 1999.
- 99-2 M.A. Allers, *Armoedebelaid en armoedeval in Vlaardingen*, 1999.

Bovenstaande rapporten kunnen worden gedownload van Internet of Gemnet (zie hieronder), of besteld door overmaking van f 30 per exemplaar op giro 5528794, ten name van COELO Groningen, onder vermelding van de gewenste nummers.

Andere COELO-uitgave:

Atlas van de lokale lasten. Verschijnt jaarlijks sinds 1997.

Meer informatie over COELO en COELO-publicaties is beschikbaar op Gemnet en Internet:

Gemnet: **web.coelo.gemnet.nl**

Internet: **www.coelo.nl**

Tabel 5.1 Aantal specifieke uitkeringen voor gemeenten 1985 – 2000 volgens de jaarlijkse Overzichten specifieke uitkeringen van de Beheerscommissie gegevensbestand specifieke uitkeringen

jaar	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95	96	97	98	99	00
aantal specifieke uitkeringen voor gem.	335	317	288	254	190	170	176	169	161	126	112	109	92	85	88	101
verschil met vorig jaar		-18	-29	-34	-64	-20	6	-7	-8	-35	-14	-3	-17	-7	3	13
<i>toelichting op het verschil</i>																
nieuw		22	24	13	18	7	10	5	5	2	8	11	5	7	10	16
nieuw ontdekt		7	2	2	5	3	5	4	6	1	2	4		2	2	7
door splitsing vervallen		-1	-5	-1	-3		-1	-1	-3	-5	-2	-4		-1	-2	
door splitsing ontstaan		2	10	3	7		3	2	6	12	4	4		2	4	
door samenvoeging vervallen		-28	-38	-34	-60	-15	-8	-11	-10	-37	-28	-6	-4	-13		
door samenvoeging ontstaan		11	18	10	15	7	4	4	4	11	11	3	1	7		
overgeheveld naar algemene uitkering		-11	-4	-1	-14	-3		-1	-1	-3		-2	-7	-2		
vervallen		-17	-39	-25	-28	-16	-6	-9	-9	-18	-9	-13	-10	-10	-9	-9
onterecht opgenomen		-3	-1	-3	-4	-2	-1	-2	-1		-2					
niet meer voor gemeenten		-2	-1	-2	-2	-1	-1		-4	-1	-1	-3	-3	-1	-2	-2
voortaan voor gemeenten		2	6	4	2		1	2		3	4	3	1	2	1	2
administratieve correcties			-1						-1		-1				-1	-1

Ministerie van Algemene Zaken

			verplichtingen	uitgaven	
<i>1</i>	<i>AZ</i>	<i>01.01.04</i>	<i>50.000,--</i>	<i>50.000,--</i>	<i>Veegkosten Prinsjesdag en demonstraties</i>

Ministerie van Buitenlandse Zaken

		verplichtingen	uitgaven	
2	<i>BuiZa 13.07</i>	5.000.000,--	5.000.000,--	<i>Gemeentelijke samenwerking met ontwikkelingslanden</i>

Ministerie van Justitie

			verplichtingen	uitgaven	
3	<i>Just</i>	<i>07.02.01</i>	<i>38.425.000,--</i>	<i>38.425.000,--</i>	<i>Faciliteitenbesluit opvangcentra</i>
4	<i>Just</i>	<i>07.02.02</i>	<i>50.250.000,--</i>	<i>50.250.000,--</i>	<i>Regeling opvang asielzoekers</i>
5	<i>Just</i>	<i>07.02.03</i>	<i>4.000.000,--</i>	<i>4.000.000,--</i>	<i>Basisonderwijs asielzoekers</i>
6	<i>Just</i>	<i>08.02a</i>	<i>75.668.000,--</i>	<i>75.668.000,--</i>	<i>Pleegzorg jeugdhulpverlening</i>
7	<i>Just</i>	<i>08.02b</i>	<i>18.812.000,--*</i>	<i>18.812.000,--*</i>	<i>Halt-bureaus</i>
8	<i>Just</i>	<i>08.02c</i>	<i>14.660.000,--*</i>	<i>14.660.000,--*</i>	<i>Preventie / slachtofferzorg</i>
9	<i>Just</i>	<i>09.08</i>	<i>17.500.000,--*</i>	<i>17.500.000,--*</i>	<i>Bewindvoering schuldsanering</i>

Ministerie van Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties

			verplichtingen	uitgaven	
10	BZK	02.03.07	50.000,--	50.000,--	Wachtgelden wethouders
11	BZK	02.04.10b	49.825.000,--	49.825.000,--	Werkgelegenheidsimpuls 1994
12	BZK	02.04.10c	100.514.000,--	100.514.000,--	Regeling extra werkgelegenheid langdurig werklozen (Melkert-banen), afwikkeling tot en met 1998
13	BZK	02.12.01a	19.488.000,--	19.488.000,--	<i>Sociale integratie en veiligheid G25</i>
14	BZK	02.12.01c	20.000.000,--	20.000.000,--	Leefbaarheid, veiligheid en stadseconomie G4/G15
15	BZK	02.12.01c	3.000.000,--	3.000.000,--	Leefbaarheid, veiligheid en stadseconomie G6
16	BZK	02.12	15.200.000,--	15.200.000,--	<i>Leefbaarheid en school-veiligheid</i>
17	BZK	03.01.05	11.500.000,--	11.500.000,--	<i>Pilots CRIEM</i>
18	BZK	03.01.06a	1.000.000,--		Apparaatskosten inburgering nieuwkomers
19	BZK	03.01.06b	3.927.500,--	3.927.500,--	<i>Inburgering oudkomers</i>
20	BZK	03.04.01	154.000.000,--	154.000.000,--	Zorgwet VVTV
21	BZK	05.21.02a	60.800.000,--	60.800.000,--	Bestrijding rampen en zware ongevallen
22	BZK	05.21.02			<i>Vergoeding brandweerbijstand binnen/buiten provincie</i>
23	BZK	05.21.02			Oefeningen met een bijzonder karakter
24	BZK	05.21.02			<i>Wateroverlast 1998</i>
25	BZK	05.24.02	33.400.000,--	33.400.000,--	Van Montfransgelden Jeugd en veiligheid G4
26	BZK	05.24.02	27.300.000,--	27.300.000,--	Van Montfransgelden Jeugd en veiligheid G15
27	BZK	05.24.02	9.500.000,--	9.500.000,--	Van Montfransgelden Jeugd en veiligheid G6
28	BZK	05.24.02	7.300.000,--	7.300.000,--	Van Montfransgelden Jeugd en veiligheid overige gemeenten
29	BZK	07.02.07	16.096.000,--*	16.096.000,--*	<i>Stichting A&O-fonds gemeenten</i>
30	BZK	08.01.01	6.200.000,--		<i>Overheidsloket 2000</i>
31	BZK	08.01	15.000.000,--*	15.000.000,--*	<i>Bibliotheken aansluiten op internet</i>
32	BZK	08.01	4.500.000,--	4.500.000,--	<i>Aanleg gemeentelijke websites</i>
33	BZK		200.000,--	200.000,--	<i>Expertisecentrum grensoverschrijdende samenwerking</i>

Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen

			verplichtingen	uitgaven	
34	OCW	18.01	2.642.921.000,--	2.642.921.000,--	Personeel openbaar basis onderwijs
35	OCW	18.01	215.860.000,--	215.860.000,--	Personeel openbaar speciaal basisonderwijs
36	OCW	18.01	395.572.000,--	395.572.000,--	Personeel openbaar speciaal onderwijs
37	OCW	18.01	126.100.000,--	126.100.000,--	Onderwijs in allochtone levende talen OALT
38	OCW	18.01	168.717.000,--	168.717.000,--	Gemeentelijk Onderwijs Achterstandenbeleid GOA
39	OCW	18.01	30.000.000,--	30.000.000,--	<i>Exceptionele toename leerplichtige asielzoekers</i>
40	OCW	18.02	359.888.000,--	359.888.000,--	Materieel openbaar basis onderwijs
41	OCW	18.02	25.283.000,--	25.283.000,--	Materieel openbaar speciaal basisonderwijs
42	OCW	18.02	33.632.000,--	33.632.000,--	Materieel openbaar speciaal onderwijs
43	OCW	18.02	429.000,--	429.000,--	Fries
44	OCW	18.02	101.000.000,--*	101.000.000,--*	<i>ICT in onderwijs</i>
45	OCW	18.02	13.800.000,--*	13.800.000,--*	<i>Invoering euro</i>
46	OCW	18.02	100.000,--	100.000,--	<i>Experiment onderwijsvoorziening gehandicapte leerlingen Almere</i>
47	OCW	18.03	113.340.000,--	113.340.000,--	Schoolbegeleidingsdiensten
48	OCW	18.05			<i>Kernstaf Pedologisch Instituut</i>
49	OCW	18.05		300.000,--	<i>Kern- en GOA-monitor G4</i>
50	OCW	18.05		900.000,--	Friese taal
51	OCW	18.05		300.000,--	Onderwijsgids
52	OCW	18.05		47.600.000,--*	<i>Bestuurlijke krachtenbundeling primair onderwijs</i>
53	OCW	18.05			<i>Veilige school</i>
54	OCW	19.05			<i>Nederlands als tweede taal</i>
55	OCW	19.05	6.400.000,--	6.400.000,--	<i>Cultuur en school</i>
56	OCW	19.05	11.000.000,--*	11.000.000,--*	<i>Internationalisering VO</i>

			verplichtingen	uitgaven	
57	OCW	19.06	2.387.633.000,--	2.182.340.000,--	Personeel en materieel openbaar voortgezet onderwijs
			16.587.000,--	15.161.000,--	(1) In te delen naar schoolsoort:
			513.319.000,--	469.183.000,--	MAVO
			1.828.045.000,--	1.670.866.000,--	SG AVO
			13.095.000,--	11.969.000,--	SG AVO/VBO
			16.587.000,--	15.161.000,--	VBO
					VBO verticaal
58					(2) Inclusief vele regelingen:
59					Faciliteitenregeling nascholing
60					Faciliteitenregeling cumi
61					Faciliteitenregeling Onderwijs Eigen Taal
62					Regeling audiovisueel gehandicapten
63					Regeling remedial teaching
64					Samenwerkingsverbanden mavo/vbo/vso/lom/mlk en pilots
65					Vernieuwingsfaciliteiten mavo/vbo
66					Faciliteitenregeling ondersteuning tweede fase havo en vwo
67					Vernieuwing VO (Regeerakkoord)
68					Omscholingsregelingen profiel 2e fase
69					Vernieuwing materieel mavo/vbo
70	OCW	19.06			Faciliteitenregeling studie- en beroepskeuze
71	OCW	20.01	429.989.000,--	429.989.000,--	<i>ICT in onderwijs</i>
72	OCW	20.01	198.655.000,--	198.655.000,--	Basiseducatie / volwasseneneducatie
73	OCW	20.01	6.000.000,--	6.000.000,--	Onderwijsregeling inburgering nieuwkomers
74	OCW	20.01	5.000.000,--		Regionale meld- en coördinatiefunctie voortijdig schoolverlaten
75	OCW	20.03			<i>Pilot trajectbegeleiders</i>
					Projecten volwasseneneducatie en emancipatiebeleid

			verplichtingen	uitgaven	
76	OCW	24.02	4.633.000,--	4.633.000,--	<i>Huisvesting VO/WCBO, afwikkeling tot en met 1996</i>
77	OCW	27.01	15.000.000,--	15.000.000,--	Aankoop Beeldende kunst en vormgeving
78	OCW	27.01	1.500.000,--	1.500.000,--	Investerings culturele centra
79	OCW	27.02	27.089.000,--*		<i>Projectsubsidies bibliotheekwerk</i>
80	OCW	27.02	4.000.000,--		<i>Metamorfoze</i>
81	OCW	27.02			<i>Friese taal en cultuur</i>
82	OCW	27.03	230.900.000,--*		<i>Exploitatie niet-rijksmusea</i>
83	OCW	27.03	7.100.000,--*		<i>Behoud en beheer musea</i>
84	OCW	27.03	1.800.000,--*		<i>Aantrekkelijkheid en toegankelijkheid musea</i>
85	OCW	27.03	600.000,--*		<i>Bewerking en ontsluiting (deel)collecties musea</i>
86	OCW	27.03	79.600.000,--		Monumenten restauratie
87	OCW	27.03	50.000.000,--		<i>Inhalen restauratie-achterstanden (Nuis-gelden)</i>
88	OCW	27.03	14.440.000,--		Monumenten onderhoud
89	OCW	27.03	2.000.000,--		Monumenten selectie en registratie
90	OCW	27.03	500.000,--		<i>Achterstallig onderhoud historische parken, tuinen en buitenplaatsen</i>
91	OCW	27.03	5.600.000,--*		<i>Subsidies archiefwezen</i>
92	OCW	27.03	2.750.000,--		<i>Projecten archeologie</i>

Ministerie van Financiën

			verplichtingen	uitgaven	
93	Fin	01.10	10.009.000,--	10.009.000,--	Ruiming explosieven Tweede Wereldoorlog
94	Fin	04.09		86.826.000,--	Kosten waardering onroerende zaken

Ministerie van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieuhygiëne

			verplichtingen	uitgaven	
95	VROM	03.15.01	2.000.000,--	70.728.000,--	Huisvesting gehandicapten
96	VROM	03.15.02			Oprichting en instandhouding woonwagencentrum
97	VROM	03.15.06		12.523.000,--	Plaatsen van liften bij oudere gebouwen
98	VROM	03.16.01	3.101.050.000,--*	3.101.050.000,--*	<i>Huursubsidie</i>
99	VROM	03.16.03	33.000.000,--*	33.000.000,--*	Apparaatskosten huursubsidie
100	VROM	03.16.04	78.300.000,--	78.301.000,--	<i>Vangnetregeling huurlasten</i>
101	VROM	03.18.01	36.674.000,--	10.000.000,--	Hoofdinfrastructuur
102	VROM	03.18.02		5.474.000,--	Locatiesubsidie
103	VROM	03.18.03			<i>Grote bouwlocaties</i>
104	VROM	03.19.01	1.007.685.000,--	867.396.000,--	Stadsvernieuwing
105	VROM	03.35		269.690.000,--	Locatiegebonden subsidies
106	VROM	03.37		311.638.000,--	<i>Woninggebonden subsidies</i>
107	VROM	03.40.01		49.545.000,--*	Duurzaam bouwen
108	VROM	03.40.04	2.500.000,--*	2.500.000,--*	<i>Sanering loden drinkwaterleidingen</i>
109	VROM	03.41		10.500.000,--	<i>Knelpunten Vinex</i>
110	VROM	03.42	71.000.000,--	29.050.000,--	Herstructurering goedkope woningvoorraad
111	VROM	03.43	1.663.000,--		<i>Stedelijke vernieuwing</i>
112	VROM	03.44		4.000.000,--	<i>Stedelijke vernieuwing Lelystad</i>
113	VROM	03.73	155.000.000,--	174.461.000,--	<i>Balansverkorting geldelijke steun volkshuisvesting</i>
114	VROM	03.74.01		35.189.000,--	Toegelaten instellingen, afwikkeling oude verplichtingen
115	VROM	03.74.01			<i>Afkoop Regeling geldelijke steun voorzieningen huurwoningen 1987</i>
116	VROM	03.74.02		4.012.000,--	Huurwoningen 1975, afwikkeling oude verplichtingen
117	VROM	03.76		377.723.000,--	Woninggebonden subsidies, afwikkeling tot en met 1994
118	VROM	03.77	1.726.000,--	2.864.000,--	<i>Afwikkelen oude subsidieregelingen</i>
119	VROM	03.80	156.148.000,--		<i>Afkoop woonwagens en standplaatsen</i>

			verplichtingen	uitgaven	
120	VROM	04.03.02	4.300.000,--	4.300.000,--	Intensief ruimtegebruik
121	VROM	04.03.02	127.000,--	127.000,--	Coördinatiecollege Waddengebied
122	VROM	04.03.02		4.500.000,--	Nieuwe sleutelprojecten
123	VROM	04.03.02	1.000.000,--		Nadere uitwerking Rivierengebied
124	VROM	04.03.02	1.700.000,--		Uitvoering verstedelijking projectbudget stedelijke knooppunten
125	VROM	04.03.02	1.000.000,--		Nadere uitwerking Groene Hart
126	VROM	04.03.02	4.000.000,--		Interreg-II Rijn en Maas hoogwater activiteiten
127	VROM	04.03.02	1.000.000,--*		Specifieke onderzoeken planologie en ruimtelijke ordening
128	VROM	05.15.01	500.000,--	500.000,--	<i>Stad en milieu</i>
129	VROM	05.15.01		164.000,--	<i>Kennisoverdracht milieubeheer</i>
130	VROM	05.15.02	500.000,--	500.000,--	Gebiedsgericht milieubeleid
131	VROM	05.15	900.000,--	900.000,--	Lokale initiatieven duurzame ontwikkeling
132	VROM	05.16.01	432.180.000,--		Bodemsanering
133	VROM	05.16.01	7.500.000,--		<i>Sanering waterbodems</i>
134	VROM	05.16.01	7.200.000,--		<i>Verwijderen olietanks met zand</i>
135	VROM	05.16.03		164.000,--	<i>Kennisoverdracht milieubeheer</i>
136	VROM	05.16.04	60.000.000,--	60.000.000,--	Gevelisolatie
137	VROM	05.16.04	5.850.000,--		Geluidhinder wegverkeer, verkeersmaatregelen
138	VROM	05.16.04	33.498.000,--		Geluidhinder wegverkeer, afscherming
139	VROM	05.16.04	6.000.000,--		Spoorweglawaaï
140	VROM	05.16.04	563.000,--		<i>Schone stads- en streekbussen</i>
141	VROM	05.16.05		125.592.000,--	<i>Bodemsanering Vinex</i>
142	VROM		45.000.000,--		<i>Bijdrage ROM-gebieden</i>
143	VROM	05.17.03	720.000,--		<i>Sanering asbestwegen Twente</i>
144	VROM	05.17.03	1.280.000,--		<i>Sanering overige asbestwegen</i>
145	VROM	05.17.03	1.400.000,--		<i>Risico's zware ongevallen</i>

Ministerie van Verkeer en Waterstaat (exclusief Infrastructuurfonds)

			verplichtingen	uitgaven	
146	VenW	03.10.01	2.125.973.000,--*	2.125.973.000,--*	Exploitatie stads- en streekvervoer (incl. 03.14.02)
					(1)Inclusief diverse regelingen:
147			19.000.000,--	19.000.000,--	verbeteren van de toegankelijkheid
148				187.000,--	bijdrageregeling bedrijfsvervoer
149	VenW		1.600.000,--	1.600.000,--	Stimuleringsregeling marktwerking
150	VenW	03.10.01	10.000.000,--	10.000.000,--	Verzelfstandiging gemeentelijke vervoerbedrijven (rentelasten)
151	VenW	03.10.07	10.948.000,--	85.755.000,--	Investeringsimpuls stads- en streekvervoer (De Boer)
152	VenW	03.10.08		157.039.000,--	Afkoop kapitaallasten infrastructuur metro Amsterdam / sneltram Rotterdam
153	VenW	03.10.09	15.493.000,--	30.986.000,--	Bestrijding agressie / verbeteren sociale veiligheid
154	VenW	03.14	4.381.000,--	4.381.000,--	Exploitatietekorten door nieuw beleid openbaar vervoer
155	VenW	03.15	13.574.000,--	13.574.000,--	Aanschaf bussen gasmotor bij openbaarvervoersbedrijven
156	VenW	03.18a	2.500.000,--*		Stedelijk en regionaal verkeer en vervoer, parkeerbeleid
157	VenW	03.18b	2.500.000,--*		Stedelijk en regionaal verkeer en vervoer, transferia
158	VenW	05.12	122.000,--	122.000,--	Pilots Ondergronds Transport en Buisleidingen
159	VenW	05.32	61.000,--	9.625.000,--*	Haveninterne projecten

Ministerie van Economische Zaken

			verplichtingen	uitgaven	
160	EZ	02.02	82.426.000,--	49.858.000,--	<i>Actieplan elektronische snelweg</i>
161	EZ	02.02	1.000.000,--*	3.000.000,--*	<i>Innovatieve overheidsaanbesteding</i>
162	EZ	02.02	2.000.000,--*	500.000,--*	<i>Energie-efficiency en milieu-adviezen Schoner Produceren</i>
163	EZ	04.04		2.947.000,--	<i>Voorwaardescheppend beleid, afwikkeling tot en met 1990</i>
164	EZ				<i>Investerings vissershavens</i>
165	EZ	04.09.911	10.000.000,--*	10.000.000,--*	<i>PNL regulier</i>
166	EZ	04.10.010	74.223.000,--	86.132.000,--	<i>StiREA</i>
167	EZ	04.10.030	251.736.000,--		<i>Fysieke stadseconomie</i>
168	EZ	04.10.040	110.764.000,--		<i>Niet-fysieke stadseconomie</i>
169	EZ	07.05	132.667.000,--	77.490.000,--	<i>Samenwerking Oost-Europa, afwikkeling oude verplichtingen</i>
170	EZ	09.01			<i>Duurzame bedrijfsterreinen</i>
171	EZ	09.01			<i>Lokale en regionale energiebesparing (Loreen)</i>
172	EZ	09.01			<i>Warmtevoorziening</i>
173	EZ	09.01.250	26.111.000,--	16.547.000,--	<i>Energievoorzieningen in de non-profit en bijzondere sectoren</i>
174	EZ	09.02.110	8.000.000,--*	2.111.000,--*	<i>Actieve zonthermische systemen</i>
175	EZ	09.32.510			<i>Energiebesparende maatregelen in bestaande gebouwen</i>

Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij

			verplichtingen	uitgaven	
176	LNV	13.03.01		8.400.000,--	Afkoop stadsmeierrechten Groningen
177	LNV	13.03.01	2.500.000,--*	2.500.000,--*	Infrastructuur glastuinbouw
178	LNV	13.03.04	12.000.000,--	12.000.000,--	Kwaliteit Groene Hart
179	LNV	13.03.07	1.175.000,--	1.175.000,--	Aanleg landschapselementen
180	LNV	13.03.07	588.000,--	588.000,--	Landschapsverzorging
181	LNV	13.03.07	443.000,--	443.000,--	Landschapsplannen / ontwikkelen landschapselementen
182	LNV	13.04.03		42.000,--	Bos- en landschapsbouw, afwikkeling tot en met 1997
183	LNV	13.04.03	179.000,--	179.000,--	Samenwerking bos, afwikkeling tot en met 1997
184	LNV	13.04.04	224.000,--	224.000,--	Instandhouding schaapskuddes
185	LNV	13.04.04	4.080.000,--	4.080.000,--	Functiebeloning bos- en natuurterreinen
186	LNV	13.04.05			Achterstallig onderhoud historische parken, tuinen en buitenplaatsen
187	LNV	13.04.05	1.400.000,--	1.400.000,--	Groen in stedelijke gebieden / natuur in en om de stad
188	LNV	13.04.06	21.600.000,--*	21.600.000,--*	Effectgerichte maatregelen in bossen en natuurterreinen
189	LNV	13.04.07	8.353.000,--	8.353.000,--	Nationale parken
190	LNV	13.05.03	2.731.000,--*	2.731.000,--*	Natuurbeheer Midden- en Oost-Europa
191	LNV	13.05.05	14.406.000,--*	14.406.000,--*	Waardevolle cultuurlandschappen

Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid

			verplichtingen	uitgaven	
192	SZW	12.02a	3.978.000.000,--	3.847.900.000,--	Financieel verdeelmodel sociale werkvoorziening
193	SZW	12.02b	22.200.000,--	22.200.000,--	Extra budget WSW
194	SZW	12.03a	7.500.000,--	7.500.000,--	<i>Jeugdwerkgarantiewet loonkosten, afwikkeling tot en met 1997</i>
195	SZW	12.03b			<i>Jeugdwerkgarantiewet trajecten, afwikkeling tot en met 1997</i>
196	SZW	12.03.01			Uitstroomregeling Jeugdwerkgarantiewet
197	SZW	12.04a	15.000.000,--	15.000.000,--	<i>Banenpools loonkosten, afwikkeling tot en met 1997</i>
198	SZW	12.04b			<i>Banenpools doorstroomsubsidies, afwikkeling tot en met 1997</i>
199	SZW	12.04c			<i>Banenpools invoeringskosten WIW, afwikkeling tot en met 1997</i>
200	SZW	12.04.01			Uitstroomregeling Banenpools
201	SZW	12.05	106.400.000,--	106.400.000,--	Inkoop sociale diensten bij arbeidsvoorziening
202	SZW	12.06	1.904.011.000,--	1.859.011.000,--	Werkfonds WIW
203			1.312.011.000,--	1.276.611.000,--	(1) Inclusief vele regelingen:
204			105.000.000,--	105.000.000,--	dienstbetrekkingen
205			357.760.000,--	348.160.000,--	werkervaringsplaatsen
206			12.440.000,--	12.440.000,--	scholing, activering en kinderopvang
207			89.000.000,--	89.000.000,--	Scholing, activering en uitstroom G4
208			27.800.000,--	27.800.000,--	reïntegratie arbeidsgehandicapten
209	SZW	12.06	8.420.000,--	8.420.000,--	IHS-banenpools
210	SZW	12.08	200.000.000,--	200.000.000,--	<i>Invoeringskosten Werkfonds</i>
211	SZW	12.09	26.850.000,--	26.850.000,--	Instroom-/doorstroombanen
212	SZW	14.01	8.738.200.000,--	8.738.200.000,--	<i>Sluitende aanpak</i>
213	SZW	14.01			Algemene bijstandswet
214	SZW	14.01			<i>Apparaatskosten onderzoek zelfstandigen Abw</i>
215	SZW	14.01			<i>Apparaatskosten begeleiding bijstandsgerechtigden</i>
216	SZW	14.02	382.200.000,--	382.200.000,--	<i>Experimenten activering uitkeringsgelden</i>
					Ioaw

			verplichtingen	uitgaven	
217	SZW	14.03	102.200.000,--	102.200.000,--	Ioaz
218	SZW	14.01			<i>Apparaatskosten onderzoek zelfstandigen Ioaz</i>
219	SZW	14.04			<i>Wet Werkloosheidsvoorzieningen (WWV), afwikkeling tot en met 1995</i>
220	SZW	14.06			Experimenten activering uitkeringsgelden, afwikkeling t/m 1997
221	SZW	14.07.01	41.000.000,--	41.000.000,--	Sociaal vervoer AWBZ-instellingen
222	SZW	14.07.02	29.600.000,--	29.600.000,--	Dure woningaanpassingen
223	SZW	14.08	90.000.000,--	90.000.000,--	Kinderopvang alleenstaande ouders Abw
224	SZW	14.10.01	107.100.000,--	107.100.000,--	Wet Inkomensvoorziening Kunstenaars
225	SZW	14.11			<i>Millenniumbijdragen gemeenten en SW-bedrijven</i>
226	SZW	15.01.01		6.360.000,--	<i>Stimuleringsprojecten allochtone jongeren</i>
227	SZW	15.08	14.370.000,--	6.360.000,--	<i>Dagindeling</i>

Ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport

			verplichtingen	uitgaven	
228	VWS	24.02.01			<i>Bejaardenoorden, afwikkeling tot en met 1996</i>
229	VWS	24.04.01	240.200.000,--	240.200.000,--	Jeugdhulpverlening
230	VWS	24.04.03	91.600.000,--	91.600.000,--	Stimulering kinderopvang en buitenschoolse opvang
231	VWS	24.04.03	5.000.000,--	5.000.000,--	<i>Projecten tieneropvang</i>
232	VWS	24.07.01			<i>Sportinfrastructuur</i>
233	VWS	24.07.02	500.000,--	500.000,--	<i>Breedtesport</i>
234	VWS	24.09.01	1.600.000,--	1.600.000,--	<i>Projecten Heel de buurt</i>
235	VWS	24.09.02	99.400.000,--	99.400.000,--	Welzijnsregeling inburgering nieuwkomers
236	VWS	24.10	137.400.000,--	137.400.000,--	Maatschappelijke opvang
237	VWS	24.10	70.700.000,--	70.700.000,--	Vrouwenopvang
238	VWS	24.10	114.200.000,--	114.200.000,--	Verslavingszorg
239	VWS	25.02.05	400.000,--	400.000,--	<i>Basisgezondheidszorg (grote stedenbeleid)</i>
240	VWS	25.02.07	6.800.000,--	6.800.000,--	<i>Heroïne-experimenten</i>
241	VWS	25.02.15	919.000,--*	919.000,--*	<i>Registraties aangeboren afwijkingen</i>

Infrastructuurfonds

			verplichtingen	uitgaven	
242	IF	01.03.01	6.783.000,--*	6.783.000,--*	<i>Verkenningen en planstudies regionale/lokale infrastructuur</i>
243	IF	01.03.02	834.600.000,--*		<i>Aanleg regionale/lokale infrastructuur</i>
244	IF	01.03.03	71.634.000,--	71.634.000,--	<i>Duurzaam veilig</i>
245	IF	01.03.05	379.914.000,--*	379.914.000,--*	<i>Gebundelde doeluitkering infrastructuur tot f 25 mln (GDU)</i>
246	IF	02.02.04	2.000.000,--	2.000.000,--	<i>Overige vaarwegen</i>
247	IF	03.05			<i>Rekening rijden</i>
248	IF	04.02	35.000.000,--*	35.000.000,--*	<i>Bodemsanering investeringsimpuls 1994 en Vinex</i>